Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1·50 Din

ENOTNOST

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrtletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. Čekovni račun št. 14.577.

Proletarci vseh dežel združite se!

Leto I. LJUBLJANA, 7. oktobra 1926. Stev. 6.

Na plan stanovanjski najemniki!

Poziv Strokovne komisije in Društva stanovanjskih najemnikov.

„Najemniki!

To se bo zgodilo nam vsem s 1. novembrom, ako bo ukinjen stanovanjski zakon in ako bodo hišni gospodarji prodrli s svojo zahtevo, da se najemnina 80krat poviša. Kajti brez zakonite zaščite in s svojimi nizkimi plačami ne bomo mogli plačati od gospodarjev zahtevane oderuške najemnine.

Ali hočete ostati pozimi brez strehe na mrazu?!

Ako tega nočete, se odzovite akciji, ki jo bodo izvedle združene delavske strokovne organizacije in društvo stanovanjskih najemnikov! Potom letakov in časopisov bomo obvestili vse najemnike v celi državi, da stopijo v isti uri vsi na plan!

Živela stanovanjska zaščita!

Živela solidarnost vseh najemnikov, delavskih in uradniških družin!

Vsi na plan!

Društvo stanovanjskih najemnikov.
Združena Del. Strokovna Zveza Jugoslavije".

Ta poziv je izšel na letaku, ki prinaša sliko o deložirancih v Ljubljani pri cerkvi sv. Petra.

Podprimo akcijo z vsemi močmi!

Akcijo Strokovne komisije in Društva stanovanjskih najemnikov pozdravljamo. Pozivamo vse delavstvo in vse uradništvo, da podpre akcijo in da se odzove vsakemu pozivu. Ta akcija mora vladajoči gospodi in bogatim hišnim posestnikom pokazati enotnost delovnega ljudstva!

Potrebna pa je koncentracija vseh sil!

Da bo akcija uspešna, da bomo v njej mobilizirali vse organizirane in vseh 90 procentov neorganiziranih delavcev in nameščencev, moramo združiti vse delavske organizacije, vse razredne proletarske stranke in skupine ter tudi vse nestrankarske organizacije nameščencev ter uradnikov.

Žoltih organizacij pa ne smemo pozivati, kajti one služijo kapitalu.

Brez te koncentracije sil delovnega ljudstva akcija ne more uspeti.

Delavski blok!

Delavski blok razrednih organizacij mora voditi to akcijo, ki mora biti splošna, ne pa samo delna akcija enega dela proletarskih organizacij!

Ako bi hotela Strokovna komisija odkloniti, pozvati v akcijo vse delavske razredne organizacije in skupine in vse nestrankarske organizacije nameščencev, tedaj noče enotne akcije enotnega in celokupnega delovnega ljudstva. Brez take enotnosti pa je vsaka akcija iluzorna in v naprej obsojena na klavern potek in izid.

Mase na ulico!

Edino uspešno sredstvo, s katerim pokažemo odpor delavstva in nameščenstva in s katerim obenem združujemo delavce in nameščence spodaj v masah ter jim vlivamo zopet zaupanje vase — je: Mase na ulico! Demonstracije!

Ustvarjajmo enotne odbore!

Da lahko čim uspešneje organiziramo akcijo, je potrebno po obratih in krajih ustvariti iz vrst vseh delavskih strank in skupin skupno s strokovnimi podružnicami JDSJ enotne odbore, ki naj skupno, enotno in sporazumno vodijo bojevne priprave in akcijo.

Kaj zahtevamo?

Zahtevamo:

1. da se s 1. novembrom ne ukine stanovanjskega zakona;
2. da se obstoječi stanovanjski zakon izpremeni tako, da bodo iz njega izginile vse krivične odredbe za stanovanjske najemnike in da uživajo najemniki popolno zaščito pred oderuštvom hišnih posestnikov;
3. **da se zidajo nova stanovanja,** kajti le s tem se da omiliti stanovanjska kriza;
4. država in občina naj dasta na razpolago miljone, da se zidajo nove stanovanjske hiše;
5. vsaka tovarna, ki ima nad 50 delavcev ali delavk, mora zidati stanovanjske hiše za svoje delavstvo;
6. državne železnice naj istotako zidajo stanovanja, da železničarji zapustijo barake in vagone ter prejmejo pošteno človeško bivališče;
7. v nove mestne hiše za Bežigradom v Ljubljani, ki jih zida Turk, naj se naselijo deložiranci in oni, ki bivajo v kleteh; ne pa demokratska in fašistovska žlahta;
8. prazne vile in stanovanja, vsa stanovanja in sobe, ki so gospodi samo v luksuz, naj se zaplenijo takoj in izročijo najpotrebnejšim;
9. vsem premožnim trgovcem, obrtnikom, posestnikom, industrialcem i. p. naj se naloži na dohodninò stanovanjski davek, ki se ima stekati v stanovanjski fond občine za zidavo novih hiš;
10. vsa zidava stanovanjskih hiš in vse reševanje stanovanjske bede se mora vršiti pod stalno in strogo kontrolo strokovnih organizacij ter delavskih odborov.

Obenem pa naglašamo, da se bo stanovanjs a kriza rešila končnoveljavno le tedaj, ko bo zmagalo delavstvo in ko bodo vsa stavbišča ter vse hiše bogatih posestnikov socializirane.

Potrebna je nujna pomoč kmetom v Sloveniji!

Posebno v polhograjskem okraju in v Žireh.

Že julija meseca je neprestano deževje in so mnoge povodnji prizadejale kmetom ogromno škodo. Že itak revnim kmetom so še vremenske nezgode uničile velik del žetve in pridelka ter jih tako pahnile na rob propada.

Prejšnji teden so znova prišle povodnji. Najbolj pa so trpeli kraji med Vrhniko, Ljubljano in Škofjo Loko. Utrgal se je oblak in razdejanje je bilo naravnost strašno. Uničen je ves pridelek, odplavljen les, razrite so ceste, podrti mostovi, odnešeni kozolci, porušene hiše in cele vasi. Besneča voda je vse podrla. Celo Fužine, ki so 300 let kljubovale vsem povodnjim, so to pot zgrmele v rjavo-rdeče vodne valove.

Jok in obup kmečkih družin gre skozi deželo. Pod milim nebom brez vsega, izpostavljeni mrazu, zimi in lakoti.

Težki časi so to za kmeta in delavca. Že tako pridela Slovenija premalo žita in poljskih pridelkov. Letos pa bo kriza splošna in prehrana Slovenije je v nevarnosti. Draginja bo narasla in lakota bo prezimovala na kmetih, v rudarskih revirjih in v mestih.

Vsi kmetje, vsi delavci, vse delovno ljudstvo zahteva zatorej od parlamenta in vlade ter poziva na enoten boj za

nujno pomoč kmetom v Sloveniji, posebno onim, ki so uničeni od poplav n. pr. v polhovgrajskem hribovju in v Žireh.

Naslednje zahteve stavljamo:

1. da se takoj uradno popiše in določi nastala škoda, kjer se to še ni zgodilo, ter da se podatki obelodanijo v javnosti;
2. da se odpiše zemljiški davek;
3. da se pri odmerjanju osebne dohodnine v polni meri uvažuje letošnja ogromna vremenska škoda;
4. **da se vse od povodnji prizadete siromašne kmete popolnoma osvobodi vseh davkov za dobo petih let;**
5. da se ustavi iztirjevanje davkov od siromašnih in vseh rubežni kmetov za dobo enega leta v vsej Sloveniji;
6. da se najbolj prizadetim kočarjem, viničarjem in poljskim ter gozdnim delavcem dajo takoj primerne denarne podpore;
7. **da se zlasti vsem od povodnji prizadetim kmetom ter delavcem na državne stroške zgradijo nove hiše, hlevi in kozolci, pri čemer se je treba ozirati na lego in teren;**
8. **da se vsem od povodnji prizadetim kmetom n. pr. v polhovgrajskem okraju in v Poljanski dolini brezplačno preskrbijo potrebna kmetijska orodja, semena za setev in živino za vprego;**
9. da se občinam in okrajem določijo za popravo poškodovanih potov, cest, mostov in drugega potrebne denarne vsote;
10. da se v ta namen odvzame iz proračuna vojnega ministra sto miljonov dinarjev in če je potrebno še več, namesto da se troši za topove;
11. da se ukrene vse potrebno, da prehrana v Sloveniji ne bo ogrožena pozimi in spomladi ter da ne bo lakote v oškodovanih krajih;
12. da se ukrene vse potrebno proti draginji, ki lahko nastane;
13. da se podpore in olajšave delijo vsem prizadetim pravično, objektivno in nestrankarsko potom kmečkih odborov ter pod njihovo kontrolo;
14. da se po vseh občinah, kjer so gerentje, izvedejo takoj občinske volitve.

Veliki katastrofi nasproti.

(Kapitalizem propada.)

Oni dan je izjavil doktor Korošec, voditelj Slovenske ljudske stranke, v Beogradu naslednje pomenljive besede:

„Ljudstvo je ogorčeno, ker vidijo vsi vodeči in vladajoči politiki povsod samo stranko in svojo strankarsko politiko. Ne vidijo pa tistega, kar je danes glavno, ne vidijo gospodarske krize na vseh poljih gospodarstva in vseh gospodarskih slojih. Mi stojimo blizu veliki katastrofi. Nihče ne ve, kako se bo to propadanje pokazalo in kako bo vplivalo na red in mir v državi. Taka politika avtomatično boljševizira bedne in revne državljane, ne izvzemši uradniškega sloja".

Da, res je to! Tega danes ne trdimo več samo „protidržavni" elementi, temveč priznavajo tudi taki meščanski politiki kakor je dr. Korošec. S tem pa je delovnemu ljudstvu lahko jasno, kako velika je nevarnost in kako grozen zna biti polom . . .

Poglejmo siromašno Slovenijo! Nad slovensko ljudstvo prihaja dan za dnem udarec za udarcem.

Odvzeli so nam narodno avtonomijo in tiste nacionalne svoboščine, ki smo jih imeli pod avstrijskim cesarjem.

Na vrat so nam sedli rimski, belgrajski in zapadno-evropski imperialisti, da nas razsekajo med razne države in da nas s centralizmom, militarizmom in fašizmom pritiskajo k tlom in izsesavajo še hujše ko pred vojno!

Tovarne se zapirajo, rudniki se ustavljajo. Brezposelnost tepe proletariat kakor še nikoli. Potem pa še redukcija za redukcijo. Lakota nastopa . . . Industrija propada, uničuje se proletariat.

Na kmetih so že zdavnaj minili srečni časi in vrača se doba iz osemdesetih let preteklega stoletja, ko so peli bobni po kmečkih vaseh.

Cene žitu in pridelkom padajo. Cene živine še hujši. Kmet ne more ničesar več kupovati. Kmečko pospodarstvo gre navzdol . . .

Kmetje se zadolžujejo vse bolj. Neznosni davki jih morijo. Dražbe se množijo, rubežni uničujejo kmetsko ljudstvo.

Poleg tega pa se množi število brezposelnih tudi na kmetih. In dočim so pred vojno odhajali kmečki fantje in dekleta v tovarne in rudnike, jim je zdaj ta pot zaprta. Saj so še ti industrijski delavci kapitalu odveč in jih meče na cesto.

Zaprta je pa tudi pot v Ameriko in Nemčijo, kamor je v preteklih desetletjih izginilo 200.000 Slovencev. Samo Francija pa danes ne more več sprejemati one tisoče in tisoče, ki v Sloveniji in

Kmet, daj, plačaj!

Gospoda ima že od nekdaj navado: kar z eno roko da, z drugo še več vzame. Tako je minister Pucelj dal v imenu vlade 130.000 Din poplavljencem v Sloveniji, čeprav ve, da je to kapljica v morju. Na drugi strani pa ni videl minister Pucelj, ne Radič ne Korošec, da je v pondeljek povodenj odnesla kmetom hiše in ves pridelek, da pa so v sredo hodili okrog teh nesrečnih in obubožanih kmetov biriči iz davkarije in tirjali od kmetov davke. Kmet, daj, plačaj, tako hoče vzeti gospoda, kar je zaradi lepšega napisala in nakazala poplavljencem v časopisih.

Proč z iztirjevanjem davkov od siromašnih in od povodnji prizadetih kmetov!

Sem s 120 miljoni iz proračuna vojnega ministra za razdejane kraje in siromašne kmete!

drugod polnijo vasi in mesta z brezposelno armado.

Proletarizacijo poglablja pavperizacija. Vse boljštevilne so lačne mase sredi propadajoče industrije in propadajočega kmetijstva — pod pritiskom imperializma in nacionalnega zatiranja.

Blizu velike katastrofe smo. Na čigav račun naj se izvrši gospodarski polom? Na račun delavcev ali kapitalistov? Na račun kmetov ali gospode?

Katastrofa bi že prišla, če je ne bi vladajoči gospodje preprečili s tem, da so povečali izkoriščanje, podesetorili davke in z rubežnimi oropali delovno ljudstvo. Toda s tem so samo odložili in zavlekli katastrofo, kajti povečali so revščino in s tem gospodarsko krizo, tako da bo bodoča katastrofa še hujše padla po nas in še bolj razdejala človeško družbo. In na čigav račun naj se reši?

Edino na račun kapitalistov, bankirjev in veleposestnikov!

Blizu velike katastrofe smo. Na čigav račun naj se poravna politični bankrot? Na račun zatiranega slovenskega naroda ali na račun belgrajskega in rimskega imperializma?

Edino z uničenjem rimskega in belgrajskega imperializma!

Blizu velike katastrofe smo — pravi dr. Korošec. Na delo! Kajti bliža se zgodovinska ura proletariata. Njegove sile so poklicane, da osvobodijo delovno ljudstvo in vse narode sveta.

Morda še ne pride kmalu katastrofa. Toda čim dalj je ne bo, tem hujša bo. Čim večji bo polom, tem večja bo pa tudi naloga in odgovornost proletariata in njegove avantgarde. Kajti razvaline te velike katastrofe bodo pokopale pod seboj — kapitalizem.

Že leta 1895 je Janez Krek, voditelj krščansko-socialnega gibanja in Slovenske ljudske stranke v Sloveniji, vzkliknil nasledje besede, ko je popisoval revščino italijanskih kmetov:

„Propadajoči poljedelski stan v Siciliji, ki je že tako ubožal, da se niti izseljevati ne more, ker za to se zahteva vendar še nekakšno, četudi majhno premoženje, ta umirajoči stan postavlja vsak dan nove ćete nemaničev na trg, ki iščejo mirnejše smrti — v žveplokopih in je ne morejo dobiti. Jedina lakota jim je zvesta družica. In ta jim svira bojne pesmi proti sedanjemu družabnemu redu silovitejše in vplivnejše, nego najstrašnejši socialistični agitator. Te pesmi ne ostanejo brez vpliva. Konečno se vnemo sestradanim poslušalcem trdi udje in prične se — krvavi ples! Tedaj gorje Lački, gorje Evropi!“

Pondeljski.

Zastrupljenje delavk v tobačni tovarni.

V torek, 28. sept., so morali šest delavk prepeljati iz tobačne tovarne v Ljubljani v bolnico. Zastrupile so se s plinom na način, ki kaže, kako barbarsko kapital ubija delovno silo. Že v pondeljek so delavke — 80 po številu — občutile v dvorani, kjer so delale, smrad po plinu. Bolela jih je glava in pritožile so se delovodji. Toda brez uspeha.

Drugi dan v torek so vstopile v dvorano, ki se je tekom noči napolnila s plinom. Kljub ponovnim pritožbam uprava tovarne ni ničesar ukrenila. Pač pa je neki delovodja kričal nad delavkami, da se jim ne ljubi delati radi lenobe.

Plin je cel dopoldne uhajal iz nezamašene cevi in opoldne ob odmoru, ko so mirovali stroji, se je razločno slišalo sikanje plina. Delavke so bile prisiljene, da se popoldan zopet vrnejo v morilno dvorano, dokler niso pričele omedlevati in povračati. Šele tedaj se je zgenila uprava, ko je bilo že pozno. Z rešilnim vozom so morali šest v nezavest padlih delavk odpeljati v bolnico, kjer so jih ozdravili in po par dneh izpustili.

Nad takim ubijanjem delavskega življenja razburjeno delavstvo zahteva:

Pred sodišče z zločinci!

Ljudsko sodbo nad priganjači, ki s terorjem gonijo delavke v smrt!

Več svobode delavstvu v tobačni tovarni!

Proč z zločinskim delovnim redom!

Za izvolitev obratnih zaupnikov in zaupnic v tovarni, ki naj kontrolirajo delovanje uprave!

Kako dolgo še?!

Skupina „Zedinjenje“ je z razpotja krenila k **drugi internacionali.**

V 4. številki smo zapisali, da je skupina „Zedinjenje“ prišla na razpotje:

„Ali politično zedinjenje s Socialistično stranko in njenim razbijaškim vodstvom, ki noče zedinjenja URSS-a in CRSOJ-a ter zahteva revizijo kongresa ujedinjenja in tivolske konference — brez delavcev in komunistov — proti nam in proletarskim masam;

ali pa zavrnitev socialpatriotske snubitve, zavrnitev programa avstrijske socialne demokracije in resničen boj za zedinjenje URSS-a in CRSOJ-a ter za boj proti vsem razbijačem delavsko-kmečkih vrst, zlasti proti razkolniškemu vodstvu SSJ — skupno z nami, ki se borimo za enotnost delavskega razreda.

Prva pot vodi v reformizem, druga pa v razredni boj.“

Danes po štirinajstih dneh lahko konštatiramo:

Skupina „Zedinjenje“ je z razpotja krenila v smer k drugi internacionali.

Razložimo stvarno, kaj nas o tem prepričuje.

*

Pred konfenco SSJ v Celju je skupina „Zedinjenje“ poslala socialističnim voditeljem pismo, v katerem jim predlaga, da se na konferenci SSJ govori o političnem zedinjenju vseh obstoječih strank in skupin v Sloveniji ter jih naproša, da dovolijo prisostvovati konferenci dvema delegatoma skupine Zedinjenja.

In kaj je na ta predlog odgovorila konferenca socialpatriotskih voditeljev?

Sprejela je sklep, v katerem konštatira z zadovoljstvom:

1. da se je skupina „Zedinjenje“ **odcepila** od komunističnega pokreta, (da se je torej skupina „Zedinjenje“ **porodila** v znamenju razcepa!);
2. da je skupina „Zedinjenje“ izrazila željo, razpravljati o zedinjenju s **Socialistično stranko** Jugoslavije (torej ne z **vsemi** delavskimi strankami in skupinami);
3. da se kongres SSJ izjavlja za koncentracijo vseh „razrednih socialističnih sil“ (to se pravi vseh oportunistov) **v okviru** lastnega strankinega programa in štatuta (to se pravi v okviru druge internacionale!).

Stranka je torej ostala na starem stališču, ki so ga voditelji razlagali že pred konferenco. Kaj to znači, smo povedali že zadnjič.

S tem svojim sklepom je pokrajinska konferenca SSJ **s svoje strani** stavila skupino Zedinjenje na razpotje:

Ali ste za politično zedinjenje z nami v okviru druge internacionale — ali pa nič.

*

Kako so se voditelji skupine „Zedinjenja“ odločili? „Delo“ v tretji številki na prvi strani že prinaša odločitev. Poglejmo jo!

*

Najprej piše „Delo“, da so socialistični voditelji podali nejasne izjave in konštatira:

„V manifestu in ustno smo mi jasno povedali, da naša skupina „Zedinjenje“ **ne** vstopi v SSJ tako kakršna je . . .“

To si moramo dobro zapomniti, da razumemo naslednje izjave.

Nato stoka „Delo“ še nadalje, v čem in kje zopet niso socialpatriotski voditelji razumeli skupine „Zedinjenja“. Pritožuje se nad okvirjem programa in štatuta SSJ ter pravi,

da je ta okvir ozek za zedinjenje.

Nadalje konštatira, da je program SSJ prestar in da ne daje odgovora mnogovrstnemu delu, ki ga nalaga današnji čas. Končno prihaja na dan s svojo željo čisto jasno in odločno:

„Mi smo trdno prepričani, da želi samo članstvo današnje SSJ temeljit preokret — na levo — kajti doslej SSJ ni tvorila n. pr. z avstrijsko stranko levega krila v internacionali, temveč **desno** krilo (podčrtali mi. Ur.)“

Evo! „Delo“ je razodelo svoj namen in svojo željo. Ne na desni, ampak na levi moramo stati — kje? — v vrstah druge internacionale.

Vendar pa ravno „Delo“ konštatira, da kongres SSJ v Celju tega vsega ni storil.

*

Kljub tej nevidezni nezadovoljnosti, kljub pritoževanju, da je „okvir“ „ozek“ in da je program SSJ zastarel, kljub nesreči, da SSJ in na levem, temveč še vedno na desnem krilu druge internacionale — kljub temu izjavlja „Delo“, glasilo skupine „Zedinjenja“, z debelimi črkami:

„Smatramo kljub vsemu, da je celjska konferenca napravila prvi korak za zbližanje.“

Toda — kje pa je ta korak k zbližanju??? Povejte nam, kje vidite ta korak? V čem? Kako? Saj sami pravite, da je konferenca sprejela nejasne sklepe, da se program ni izpremenil, to je okinčal z „levimi“ frazami?! Kje pa je ta korak? Nikjer ni ga videti! Socialistična konferenca v Celju se ni za ped pomaknila na levo! Socialpatriotski voditelji niti za las niso popustili!

To je resnica!

Pač pa moramo konštatirati nekaj druzega, namreč, da je skupina „Zedinjenje“ storila en korak k zbližanju s SSJ!! Da, to se pa vidi, ta korak je storjen v „Delu“! Odločitev je namreč padla: z razpotja na desno k drugi internacionali!

Kar poglejmo, kako je „Delo“ predložilo naslednjo podlago za — politično zedinjenje s SSJ:

„Kakor smo že pred konferenco povedali svoje stališče predstavnikom ljubljanske SSJ, bo naša skupina predložila načelstvu SSJ sledečo podlago za zedinjenje:

1. skupno se pregleda program in štatut SSJ;

2. vse izpremembe programa in štatuta in politične smernice se predloži novi pokrajinski in državni konferenci SSJ z nasvetom, da jih uvažuje;

3. po diskuziji in sklepih članstva SSJ in „Zedinjenja“ ter obeh konferenc se izvrši zedinjenje. Ta predlog je gotovo sprejemljiv za vse disciplinirane člane SSJ.“

Kaj se to pravi? To se pravi:

da se program SSJ, to je druge internacionale, zaflika in okinča z „levimi“ frazami,

da se na tej podlagi izvrši — ne zedinjenje vseh delavskih strank in skupin, temveč **politično zedinjenje Socialistične stranke (SSJ) in skupine „Zedinjenje“.**

Tako „zedinjenje“ pomenja poglobitev razkola, ker se s tem krepi in jači ono stranko, ki je izdala proletariat leta 1914 in v letih 1918-1920. Tako zedinjenje pomenja poriniti vprašanje strokovne enotnosti v ozadje, zediniti vse tiste elemente, ki so proti zedinjenju URSS in CRSOJ, ki so torej proti pravi in bojevni enotnosti delavstva ter tako z zedinjenimi silami še nadalje uspešneje cepiti in razbijati delavsko-kmečke vrste.

In tako si potem „Delo“ še upa zapisati, da je skupina „Zedinjenje“ prevzela komunistično gibanje?! To je cinična šala, ki zasmehuje revolucionarno delavsko gibanje!

*

Toda morda bo kdo dejal, saj se „Delo“ še vedno zavzema za zedinjenje vseh delavskih strank in skupin in v istem članku v začetku in na koncu govori o tem.

Ali se ni še jasneje pokazalo, da je parola političnega zedinjenja navadna fraza in demagogija, s katero hočejo voditelji skupine „Zedinjenja“:

a) odvrniti pozornost od strokovnega zedinjenja URSS-a in CRSOJ-a, tega najvažnejšega delavskega vprašanja;

b) s pajčolanom pokriti in tako delavstvo zaslepiti, da se izvrši zedinjenje SSJ in skupine „Zedinjenje“.

*

Proletariat mora politiko skupine „Zedinjenja“ obsoditi, kajti ta pot vodi v drugo internacionalo, to se pravi v sodelovanje z buržuazijo, v izdajstvo nad proletariatom.

Sodrugi, ki ste zbrali na nabiralne pole tiskovni sklad, obračunajte nemudoma!

Sodrugi, plačujte redno naročnino!

Sodrugi, zbirajte za tiskovni sklad!

Zveza narodov — gnezdo novih vojn.

Ni večje goljufije in večje prevare nad delovnim ljudstvom vsega sveta kakor je Zveza narodov v Ženevi. Vsakih par mesecev se sestanejo v luksuznih hotelih ministri in generali različnih vladajočih držav, da vsako pot vedno glasneje bobnajo o razorožitvi in o miru ter v vedno lepših zvokih razlagajo narodom, kako miroljubna, kako blagodejna in kako nebeško dobrotljiva je ustanova Zveze narodov. In čim bolj ropotajo strojne puške v Maroku in Siriji, čim bolj grozi Mussolini z rimskim imperijem in s svojimi fašistovskimi legijami, čim bolj grmijo topovi na Kitajskem in drugod — tem glasneje in tem bolj ponorelo se opravičujejo diplomatski klovni s paradami in govorancami, da ne bo „nikdar več vojne“.

Toda svetovno obzorje je tako prepreženo s temnimi oblaki nevihte in prenapeto silne eksplozivnosti, da tudi med zbrano gospodo tolstih trebuhov, hinavskih diplomatov in divjih generalov včasih trešči blisk, ki naznanja nove vojne in ki v svoji žarki svetlobi razkrinkava, da se v Zvezi narodov niso zbrali angeli miru, temveč krvoločni netilci novih vojn.

En tak blisk je treščil iz daljnje Kitajske. Nedavno so se vršile seje Zveze narodov, katerim je predsedoval Ninčič, zunanji minister Jugoslavije. Na eni teh sej se je nenadoma dvignil zastopnik Kitajske, da energično protestira proti krvoprelitju v Vanšienu ob Jang-ce-kiangu, ki so ga povzročili angleški oficirji. Predočil je ves slučaj, ki ga je izzvala angleška mornarica in v katerem je bilo požganih več tisoč hiš in ubitih več tisoč Kitajcev. „Ali ni strašno“, je dejal na kraju svojega govora, „da se dogaja tako barbarstvo v 20. stoletju? Sramota za one, ki so uprizorili ta hinavski in zločinski pokolj! Sram naj bo vse one, ki opazujejo brezbrižno te strašne dogodke! Ako bo Zveza narodov še nadalje dopuščala Angliji, da počenja na Kitajskem take stvari, ako ne bo intervenirala, tedaj je ona odgovorna za vojno, ki se pripravlja na daljnjem vzhodu“.

Zastopnik angleškega imperializma, „pacifist“ („miroljub“) lord Cecil, je na to odgovoril:

„Zelo sem presenečen (!!!), da slišim takšno izjavo kitajskega zastopnika. Niti jaz niti moja vlada nisva bila pripravljena na kaj takega. Zaradi tega ne morem odgovoriti na izvajanja.“

Na ta način se torej v Zvezi narodov „dela“ „za“ „mir“.

Par dni pozneje pa so že angleški časopisi prinašali dolge članke, v katerih grozijo Kitajski in zahtevajo od nje, da se opraviči zaradi izjav v Ženevi. Na istih sejah Zveze narodov pa so tudi sedeli — kdo? — slavni socialistični voditelji Paul Boncour iz Pariza, Breitscheid iz Berlina ter Unden in Brouquére iz Belgije. V imenu svojih vlad so ubirali ne strune hinavskega koncerta v Ženevi.

Tako delovanje voditeljev II. internacionale izdajalcev proletariata direktno podpira imperializem in pripravlja nove vojne, to je ono sodelovanje z buržuazijo, ki je največ krivo porazom proletariata in njegovi razcepljenosti.

Skupno s temi izdajalci sedi v drugi internacionali tudi avstrijska socialna demokracija z Bauerjem in Adlerjem, o kateri piše glasilo skupno zedinjenja, da ji „nihče ne more očitati oportunizma.“

Res prava družba sredi prave gospode v Zvezi narodov. Kaj se moramo delavci učiti iz teh dejstev?

Proč s sodelovanjem z buržuazijo!

Enoten boj proletariata in zatiranih narodov vsega sveta proti imperializmu, ki pripravlja nove vojne!

25 letnica Amsterdamske internacionale.

Te dni je „praznovala“ Mednarodna strokovna zveza v Amsterdamu 25 letnico svojega obstoja. Ob tej „proslavi“ so odredili amsterdamski voditelji splošen agitacijski teden za strokovno gibanje povsod po vseh državah.

Tudi „Delavec“ se je spomnil proslave in jo „poveličal“ z enim člankom. Potrebno je, da tudi mi izrečemo naše mnenje k tej obletnici.

Pred vsem je nepravilno govoriti ob tej priliki, da pomenja ta proslava 25 letnico internacionalnega strokovnega gibanja sploh kakor hoče to Sassenbach prikazati v svoji knjigi. Že mnogo preje z ustanovitvijo prve internacionale v dobi Karla Marxa se je porodilo mednarodno strokovno gibanje, katerega pričetki ležijo v prvih asocijacijah delavcev koncem 18. in začetkom 19. stoletja, zlasti v tradeunionih za časa čartizma v Angliji.

Ob tej obletnici bi seveda moralo dati vodstvo Amsterdamske internacionale odgovor na vsa vprašanja, ki danes zadevajo obstoj proletariata. Kajti položaj delavstva ni samo slab. Mnogo več! Danes gre za njegov obstoj. Ali pa je vodstvo Mednarodne strokovne zveze storilo to dolžnost? Ali je Sassenbach pisal o tem v svoji knjigi k petindvajsetletnici? Ne! Manjka najvažnejšega. Sassenbach in tovariši že vedo, kaj delajo, ko molčijo o usodnih vprašanjih za proletariat.

Če bi namreč Amsterdam prikazal položaj tako, kakršen je, tedaj bi pač delavci lahko stavljali neprijetna vprašanja. Na primer:

Kaj je storila amsterdamska internacionala, da resnično in aktivno podpre štrajk angleških rudarjev?

Zakaj zahteva Amsterdam 4½ odstotkov obresti od posojila stavkujočim rudarjem?

Zakaj se ne brani strokovnega gibanja pred fašizmom, n. pr. v Italiji?

Kaj dela Jouhax (Žuo), voditelj Amsterdama, v Franciji proti vojnam v Maroku in Siriji?

Kaj je ukrenilo vodstvo proti prevratu Pilsudskega na Poljskem in proti terorju v Rumuniji?

Kako si zopet priboriti osemurni delovni čas?

Kako se bojevati proti brezposelnosti in proti redukcijam?

Kako odvrniti delavstvo od nevarnosti novih imperialističnih vojn?

I. t. d.

Še sto in sto vprašanj bi lahko stavili. Posebno bi lahko vprašali, zakaj je Sassenbach razbil strokovno zedinjenje v Bolgariji.

In še eno važno usodno vprašanje, eno centralnih nalog svetovnega proletariata:

Zakaj voditelji Amsterdama **nočejo** slišati o zedinjenju z Rdečo strokovno internacionalo v Moskvi v eno samo svetovno strokovno internacionalo? Zakaj nočejo sklicati konference z ruskimi strokovnimi organizacijami, ki predlagajo to že dve leti?

Zamam bomo čakali na resničen odgovor s strani Amsterdama. Vemo pa mi sami odgovor:

Ker voditelji Amsterdama zagovarjajo sodelovanje z buržuazijo!

Zato pa je amsterdamska internacionala tako slabotna. Leta 1920 je imela 28 miljonov članov, letos pa jih ima samo 12 do 13 miljonov, dočim jih šteje samo ruska zveza, ki ni v Amsterdamu, okrog 7 miljonov. Članstvo se je torej porazgubilo in zbežalo iz organizacij. V letu 1920 — dokler je bil v strokovnih organizacijah razrednobojevni duh pod pritiskom mase, so strokovne zveze naraščale. Kakor hitro pa je narastel vpliv reformističnih voditeljev in njihove politike sodelovanja z buržuazijo, je članstvo začelo padati.

V takih pogojih ta 25 letnica ne more biti proletariatu povod, da poveličuje amsterdamsko politiko. Pač pa mu mora biti prilika, da ojači svoj boj za strokovno enotnost delavstva, da ojači pritisk na razbijaško vodstvo Amsterdama in da ojači strokovne organizacije.

Proč z razbijači!

Živela enotna strok. internacionala!

Vesti iz delavsko-kmečke fronte.

Nova gonja proti sov. Uniji.

Časopisi iz Leningrada in Moskve priobčujejo vest z Dunaja, ki prihaja iz zanesljivih virov, da sta se romunska in poljska vlada sporazumeli, organizirati novo gonjo proti sov. Uniji. V ta namen bodo časopisi v Varšavi in Bukarešti prinesli gotove alarmantne vesti in celo „dokumente“ o boljševiški nevarnosti.

Kaj hočejo doseči imperialisti, je jasno: prikriti s to gonjo svoje vojaške priprave za vojno proti Rusiji. Toda delavstvo vsega sveta mora znati nastopiti proti tem nakanom.

Proti intervenciji na Kitajskem.

Rdeča strokovna internacionala v Moskvi je izdala poziv proti vojni intervenciji na Kitajskem, v katerem zlasti kaže na Anglijo kot glavnega spletkarja imperialističnih spopadov. S parolami: Ven iz Kitajske z imperialisti! Roke proč od kitajske revolucije! konča poziv.

Poseben poziv na mlade delavce in kmete vsega sveta je izdala kom. mladinska internacionala.

Kantonska armada prodira.

Rdeče nacionalno-revolucionarske čete Kantona pod vodstvom Čang-kaj-šeka prodirajo nevzdržno dalje proti vzhodu in severu. Prebivalstvo jih povsod navdušeno sprejema. Celo nek ameriški list je zapisal:

„Bilo ni dovolj slavolokov in tudi ne odborov za sprejem. Ljudstvo samo je pozdravilo zmagovalce z burnimi in veselimi klici.“

Pozdrav kmečke internacionale.

Predsedstvo kmečke internacionale je brzojavno pozdravilo stranko kno-min-tang v Kantonu ob priliki zavzetja Hankova ter izreklo svojo ogorčenost nad barbarskim bombardiranjem Vanšiena.

Nov val belega terorja v Bolgariji.

Ponovno divja v Bolgariji beli teror. Z izgovorom, da skrivajo komitaše, je vojaštvo požgalo cele vasi v treh okrajih severnega dela države in dosedaj je bilo nad sto kmetov ubitih. V glavnem mestu Sofiji je bilo aretiranih mnogo komunističnih in opozicionalnih voditeljev. Mučenja v zaporih so tako grozovita, da so sodrugi v življenski nevarnosti. — Proč s krvniki!

Angleški rudarji vztrajajo.

(Nad pet mesecev stavke.)

Rudarski voditelj Cook je izjavil, da bo preteklo še mnogo tednov, predno bodo kapitalisti vrgli rudarje na kolena. Kajti že na sklep stavkovnega vodstva, da se popusti v vprašanju plač, je prišlo nebroj telefonskih in brzojavnih protestov iz rudarskih revirjev. Končno je dejal Cook: „Jaz sam kakor tudi zvezni predsednik Smith se dava rajši obesiti na javnem trgu, kakor pa storiti tako koncesijo.“

Še dva meseca!?

Kako junaško so angleški rudarji še po petih mesecih štrajka, ne morejo prikrivati niti meščanski časopisi. Londonski dopisnik „Berliner Tagblatta“ priznava, da lahko traja štrajk še dva meseca. Celo Macdonald, izdajalski voditelj angleškega reformizma, je moral priznati v parlamentu, da ni upanja, rešiti konflikt do konca meseca oktobra.

Podprimo angleške rudarje! Njihov poraz je naš poraz!

(Že tretjič konštatiramo, da na naš predlog za pomoč angleškim rudarjem ni odgovorila niti SSJ, niti skupina Zedinjenje, pa tudi ne Strokovna komisija. Najbrže nočejo zaostati Amsterdamskim štrajkbreherstvom. Proč z Amsterdamskim izdajstvom in reformizmom! Živela razrednobojevna internacionalna proletarska solidarnost!)

Cook o izdajalcu Hodgesu.

V „Daily Heraldu“ je Cook napisal o Hodgesu (izgovori Hodžu), tajniku rudarske internacionale, sledeče:

On (Hodges) je bil prvi, ki je v javnosti zatrjeval, da rudarji lahko sprejmejo podaljšanje delovnega časa. On je tudi bil, ki je javnost in vlado informiral, da se rudarji zadovoljujejo z znižanjem plač. Če vprašamo rudarje o obnašanju Hodža, vsak bo odgovoril, da bi Hodges kot vojak v vojski že zdavnaj zaslužil, da se ga ustreli zaradi izdajstva. V nobenem okraju rudarji ne bi več dovolili takemu človeku nastopiti na shodu.

Gospod Hodges je na rudarskem kongresu v Franciji napadal angleške rudarje in njihove voditelje. V nekem razgovoru pred par dnevi je informiral angleško vlado, da se ji ni potreba bati, da bi rudarska internacionala podprla angleške rudarje s kakim mednarodnim štrajkom. To je Hodges izjavil pred sejo rudarske internacionale v Ostende, ki naj bi odločala o tem vprašanju.

Eksekutiva angleške rudarske zveze in angleški rudarji so si na jasnem, čigave interese zastopa gospod Hodges. O tem vprašanju bomo tudi razpravljali na prihodnji seji rudarske internacionale. Uverjen sem, da angleški rudarji ne bodo pripravljeni, plačevati prispevke taki internacionali, ki ima Hodgesa za tajnika.

To je amsterdamska solidarnost.

Konferenca rudarske internacionale v Ostendu pod vodstvom Lodgesa je odklonila predlog angleških rudarjev, da se proklamira solidarnostni mednarodni rudarki štrajk.

Štrajk v Hamburgu.

Nad 15.000 pristaniških delavcev je stopilo v stavko. To bo brezdvomno tudi vplivalo v prid angleškim rudarjem.

Druga skupščina Del. zbornice za Slovenijo.

O drugi skupščini Delavske zbornice za Slovenijo smo deloma poročali že v prejšnjih številkah. Potrebno je pa, da se na njo še povrnemo.

Kar pred vsem pade v oči s te druge skupščine, je dejstvo, da so se vsi predlogi s strani socialističnih voditeljev in s strani Strokovne komisije sprejemali z ogromno večino, „složno“, kakor je priporočal Čobal, v „enotni fronti“ od socialpatriota do fašista in klerikalca. Zastopniki žoltih organizacij in fašistovskega sindikalizma (Bohinjc, Kravos), zastopniki krščansko-socialnih razbijačev delavskega gibanja (Žužek, Tersegjav), skratka zastopniki meščanstva in kapitala so enodušno in „složno“ sprejemali in odglasovali vsak predlog, ki so ga stavili ali socialpatriotski birokratje ali pa Strokovna komisija.

Samo to dejstvo je za priprostega delavca dovolj sumljivo, da dvomi, če delovanje socialistično-fašistovsko-krščanskosocialne večine služi v korist proletariata in če se ravno v tem slučaju ne razodeva sodelovanje z buržuazijo.

Edino dva socialna demokrata (Leskovšek in Pevec, bernotovca) sta bila ves čas v opoziciji. Popolnoma upravičena sta nastopila proti zatiranju iniciative v delavstvu za predloge skupščini, nazvala Čobala za diktatorja in mu predlagala nezaupnico. Istotako upravičeno sta se izjavila za čitanje zapisnika: pred delavsko javnostjo se ne sme skrivati sklepov prve skupščine. Tudi v mnogih drugih slučajih, n. pr. v vprašanju brezposelnih podpor nečlanom strokovnih organizacij in izprtim delavcem, sta socialna demokrata dobro nastopila, četudi so vsebovali njihovi predlogi z druge strani oportunistične primesi in iluzije v meščansko demokracijo. (O tem prihodnjič!)

„Naprej“, glasilo JSDS, si je radi tega privoščil osto kritiko:

„Fašisti, klerikalci in socialpatriotje vidijo v Delavski zbornici instrument za pospeševanje svojih čisto strankarskih interesov in za ohranitev kapitalističnega družabnega reda. Ta cela pisana družba je enotna v naziranju, da mora biti Delavska zbornica birokratska institucija, urejena avtokratsko“.

Ta ostrobesedna kritika pa je še pomanjkljiva. Toliko oportunizma se drži še vedno „Napreja“ in njegovih piscev — čeprav z besedami zmerjajo socialpatriotizem — da ne vidijo bistva sedanje politike večine v Delavski zbornici. Ta politika sedanje „složne“ večine pod predsedstvom Čobalom hoče vse delavsko gibanje kanalizirati — ne v akcije mas, četudi še tako ponižne in začetniške — temveč v Delavsko zbornico, kjer naj se ves boj in bojevni duh mase, kjer naj se vsa sila delavstva in ves razredni boj pretvarja in izpreminja v milostne intervencije, vljudne prošnje in drage deputacije — kjer naj se torej razredni boj izpremeni v razredni mir in še več, v sodelovanje z buržuazijo.

Delavska zbornica torej ni samo birokratska avtokratska in strankarska inštitucija, cenjeni Naprejevci, marveč je tudi sredstvo, ki ga belgrajski imperialisti prepuščajo socialpatriotskim voditeljem kot zastopnikom neznatne delavske aristokracije in malomeščanstva, da s svojo politiko sodelovanja z buržuazijo potom Delavskih zbornic udušujejo razredni boj in proletariat priklenjajo na kapital.

To se je najbolje videlo na skupščini pri razpravljanju o brezposelnih podporah.

To vemo vsi, da skoro vsi delavci in delavke plačujejo prispevek za Delavsko zbornico. Okrog 20 miljonov dinarjev letno žrtvuje proletariat Jugoslavije za to ustanovo, ki bi morala biti njegovo bojevno sredstvo za borbo proti kapitalu. Pa kaj so predlagali socialpatriotski voditelji? Kako mislijo uporabiti teh 20 miljonov?

Predlagali so, da so brezposelnih podpor deležni samo člani strokovnih organizacij in še to samo onih strokovnih zvez, ki so registrovane pri Delavski zbornici (CRSOJ n. pr. ničesar, fašistovska narodna zveza pa seveda!). Toda kaj oni ostali delavci, ki niso člani strokovnih zvez, ki pa vseeno plačujejo prispevek za Delavsko zbornico? Ti ne dobijo ničesar.

In ta predlog, sodrugi, je bil sprejet z odobravanjem „složnih“ klerikalcev in fašistov.

Prav tako je predlagal Rado Čelešnik (socialpatriot), da se izprtim delavcem ne da nobene brezposelne podpore. Ravno v tem slučaju se najbolj jasno in odkrito vidi, da je predlog v korist podjetnikom, da se torej izvaja politika služenja kapitalu ali sodelovanja z buržuazijo. Ni čuda, če je vzkliknil „Naprej“:

„Postavili ste se torej na stališče najreakcionarnejših kapitalistov, ki smatrajo izprtega delavca za puntarja, ki ga je treba kaznovati, da pogine od lakote!“

Navedli bomo v prihodnje še več slučajev nedelavskega sklepanja.

Za danes nas zanima še eno vprašanje: kako so mogli glasovati ročni delavci, člani strokovnih organizacij za te predloge? „Naprej namreč piše:

„Presenetilo pa nas je ponašanje zedinjaškega kluba in onih delegatov, ki so bili izvoljeni od pristašav komunističnega pokreta. Molče so glasovali za vse predloge enotne tri-peresne deteljice, fašistov, klerikalcev in socialpatriotov in brez debate so zavrnili vse stvarne predloge našega socialno demokratičnega kluba“.

Naše mnenje je:

Delovanje vodstva Delavske zbornice mora priti pod kontrolo ročnih delavcev. Vsi predlogi za skupščino se morajo najmanj 14 dni ali 3 tedne preje poslati vsem strokovnim podružnicam ZDSZ, da delavci soodločajo.

Šele potem bo omogočeno delavstvu, da kontrolira svoje zastopnike in da jim da pravilna navodila, tako, da ne bo Delavska zbornica, čeprav v „delavskih rokah“ — služila buržuaziji.

Volitve v trgovsko zbornico.

Volitve v trgovsko, obrtniško in industrijsko zbornico so končane. Volilni rezultati so objavljeni. Čeprav še nimamo natančnih podatkov, vendar je splošni rezultat prinesel zmago listi demokratov-centralistov. Jelačin-Ogrinova lista enotne slovenske gospodarske fronte ni prodrla in ni dobila večine. Kaj to pomeni?

Popolnoma pravilno pravi „Slovenec“ z dne 2. oktobra:

„Spričo vsega tega je izid volitev v našo gospodarsko korporacijo dejstvo, da so se naši trgovski, obrtni in industrijski

Kaj nam pišejo naši dopisniki?

Vsak obrat mora imeti dopisnika za ‚Enotnost'.

Št. Jurij pod Kumom. (Kaj poslanec Sušnik ni povedal.) Prosimo, ako bi priobčili naš dopis v eni prvih izdaj „Enotnosti". — V nedeljo dne 26. septemb. je imel pri nas javen političen shod poslanec Sušnik. Poročal nam je o političnem položaju v državi in zunaj nje. Orisal nam jo nevzdržen položaj gospodarstva belgrajske vlade v državi, velikanski pomen sprejema Nemčije v Društvo narodov in spravo glavnih povzročiteljev svetovne vojne Nemčije in Francije. Rekel je, da nam je ostati tukaj in ne misliti na to, da bi bilo boljše n. pr. v Italiji, kjer imajo davek od vsake kokoši in okna ter je vse uradovanje popolnoma italijansko. Vse do tukaj bi bilo. Gospod poslanec pa nam ni povedal, zakaj SLS sploh deluje v odborih, kjer nič narediti ne more. Zakaj ne sklicuje shodov, protestov, manifestacij, kadar se sprejemajo novi davki, carine, pogodbe, kakor nettunski, ki dajejo Italiji pravo do izkoriščanja okrog 700.000 Slovencev, za katere se je gospod ogreval v naših hribih. Ob času sprejetja konvencij z Italijo pa ni skupno s slovenskim narodom manifestiral proti temu. G. poslanec tudi ni omenil, zakaj največja slovanska država Rusija ni zastopana v svetu Društva narodov. Tudi ni omenil, zakaj se SLS ne udeležuje skupne akcije proti gerentstvu v Ljubljani, Trbovljah itd. Nadalje nam ni pojasnil, zakaj je Davidovič-Koroščeva vlada po orjunskem pokolju v Trbovljah razpustila neodvisne strokovne organizacije v Sloveniji, dočim jih je PP vlada ustavila samo začasno. Mi smo pričakovali tudi poročila na ta vprašanja, ki jih je gospod previdno zamolčal in nam slikal to, kar vsi že uživamo. G. poslancu pa kličemo — ne z odobravanjem kakor prinaša „Slovenec" v svojem poročilu z dne 28. sept., marveč z ogorčenjem: Dovolj izkoriščanja! Dovolj prevare!

Cenjeno uredništvo naprošam, da bi ta dopis primerno izpopolnilo ter h koncu dodalo primeren poziv gosp. poslancu, da drugič ne bo s takimi praznimi poročili prihajal. Prilagam še naslove od občanov, katerim pošljite številko. Izvode plačam jaz. Sodružne pozdrave. Dopisnik.

Ptuj. Od nas iz Ptuja že dolgo let ni bilo glasu o delavskem gibanju, ni več delavski Ptuj, ko takrat, ko smo imeli občino, danes vlada tu popolnoma buržuazija, naš glas se v občini ne sliši, pa tudi ne v obratih. Ni čuda. Socialistična stranka, nekoč močna, razpada. Kako bi tudi mogla navdušiti delavce za boj proti napadom kapitala in nam zaščititi pridobitve iz leta 1919 in 1920, ko je bil proletariat Jugoslavije enoten in revolucionaren, ko pa stoji stranka praktično v službi belograjskega centralizma, hvali na vse pretege tisti Amsterdam, ki je zopet tako sramotno prodal delavsko solidarnost za prav oderuške obresti, ko še danes ne more nehati s širjenjem laži o sovjetski Rusiji, ko nam ptujskim delavcem celo meščansko Jutro razodene več resnice in ko čitamo izjave nemških in čeških socialdemokratov, ki so bili osebno v sovjetski Uniji? Ne, tako ne gre več dalje, mi hočemo vedeti resnico. Kar pa je ptujske delavce posebno vzbudilo in postavilo na lastne noge, to je pa jako čudno držanje, da se izrazim milo, ki so ga zavzeli vodje socialistične stranke v vprašanju zedinjenja vseh strokovnih organizacij. Ko pride v Ptuj vest, da se dve največji centrali URSS in CRSOJ ujedinita, so ptujski delavci to iskreno pozdravili in železničarji tudi poslali pismen pozdrav grafičarjem, ki vodijo to akcijo. Ko pa so socialistični voditelji kategorično odbili, da pridejo na konferenco in se lepo po proletarsko pobotajo z drugimi organizacijami, so pri nas sodrugi kar gledali. Zakaj ne gredo? Mar drugi mogoče ne priznavajo razrednega boja? Ne to, ampak soc. voditelji so razglasili, da smo ujedinjeni, da ni treba pogajanj, da lahko vsak gre v amsterdamski URSS. Da še več. Več sodrugov železničarjev mi je pripovedalo, da so dobili od centrale pismo, kjer tudi ona izjavlja, da je pri nas enotnost vzpostavljena in da za njo ni več treba boja. Tu pa lahko povdarim za proletariat razveseljivo dejstvo, da v Ptuju ni niti enega delavca, ki bi to verjel. Da vam povem mnenje poedinih sodrugov. Za železničarje, mi pravi eden, da so centrali odgovorili, kaj mislijo ptujski delavci, da priobči list in da se vidi, kaj mislijo delavci v poedinih krajih in obratih. Ne vem, če je že priobčen. Drugi sodrug mi pravi: Vidim, da to ni delavska politika in da res treba pomesti z delavskimi voditelji, kakor s kapitalističnim ministrom Kristanom in da je že čas, da prevzamemo vso iniciativo v politiki sami delavci. Tako opažam neko vrenje in osamosvojitev delavcev, v tem ko je še med nami obrtniki precej mrtvo. Strašen političen teror in pritisk, gospodarski bojkot nam preti. Kot obrtnik pridem precej v stik s kmeti in tudi tu vidim nezadovoljnost, vidim, da siromašni kmetje vse bolj in bolj čutijo potrebo, da se naslonijo na močno delavsko gibanje, ki je res delavsko in kjer ni meščanskih agentov, da si tudi oni pribore ramo ob rami z delavcem svoje pravice in zemljo. Sodrugi iz velikih obratov naprej! Mi obrtniki, naši siromašni kmetje, viničarji Haloz in Slov. goric smo z vami, zmaga mora biti naša!

Ko bo zopet kaj novega, vas obvestim in vas sodružno pozdravljam Obrtnik.

Kako dolgo še?

---

krogi izrekli za tisto politično skupino, ki je pri nas nositeljica sedanjega centralističnega režima z vsemi njegovimi izrastki in usodnimi posledicami za našo gospodarstvo."

Ali pa je to ves nauk volitev v trgovsko zbornico? Brez dvoma ne!

Osnovno dejstvo, ki smo ga konštatirali že v pri številki, je, da so prvikrat šli slovenski kapitalisti — četudi ne vsi — v boj s parolami proti hegemoniji Beograda za enotno slovensko gospodarsko fronto in da so te parole našle močnega odmeva v vsej slovenski buržuaziji. Jelačin-Ogrinova lista je s takim programom zbrala zase veliko število glasovalcev, da, celo več kot SDS. Tako je n. pr. za Jelačin-Ogrinovo listo glasovalo skupno 9313 obrtnikov, za listo SDS pa samo 7204. V trgovskem odseku je prva lista prav tako odnesla večino 500 glasov. Ker pa je seveda volilni sistem po načelu: Kdor ima več kapitala, ima večji glas, večina Jelačin-Ogrinove liste v celem odseku ni značila še zadostne večine v kategorijah posameznih odsekov.

K podrobnejši analizi se še povrnemo.

Iz Bohinja. Mislili ste gotovo, da se bohinjskemu prebivalstvu godi dobro v domovini „svobodnega" kapitalizma, ker se nikdar ne oglasimo Pa temu ni tako. Pač pa so drugi vzroki. Že otrokom so vcepili tisto pasjo vdanost in upanje na plačilo na onem svetu. Odkar smo pa spoznali, da je to le orožje krotilcev svobodnih misli in napredka, smo se začeli oprijemati vseh vrst političnih strank. Misleč, da je vsak na pravi poti, smo se prepirali med seboj, češ, moja je prava, tvoja ne. Tudi to smo spoznali, da je v korist kapitala. Ker so listi vsi kapitalistični, nam ni pomagala nobena kritika. Ko pa je začel izhajati list „Enotnost", smo se začeli spoznavati, da tudi mi moramo biti enotni in se ne več pustiti cepiti po hlapcih kapitalizma, temveč delavec in kmet sta stvaritelja vsega bogastva in zahtevata svojih pravic. Njih nima pravice nihče kratiti. V Bohinj prihaja veliko gospode, ker so res lepi kraji in zato bohinjski kmet skoraj s kravo ne bo smel iti po cesti na pašo, ker je vedno polno avtomobilov na cesti. Vozniki pri največji opreznosti zapadejo kazni, toda kaj, ko pride avto kakor bi ga vrag nesel, ne meneč se za nesreče ljudstva, ker si gospodje gotovo predstavljajo nas za tropo sužnjev, ki nima sploh pravice na cesti. Torej povemo gospodom, da smo mi že stoletja v Bohinju oz. naši predniki, ko še ni bilo ne cest ne avtomobilov. Mi smo zgradili ceste, mi jih vzdržujemo in hočemo imeti prostor na cesti, kakršen nam je potreben v gospodarstvu. Avtomobili, ki niste ceste gradili in za vzdrževanje ne plačate ficka, vozite tako, da ne bomo ogroženi po vas. Plačajte za vzdrževanje ceste, kolikor jo pokvarite. In to ni malo. Ako pogledamo posebno po ovinkih, je radi hitrosti iznešen ves gramoz ven, tako da je vse razkopano ter ostrina kamna dela kolesarjem vsako leto 200 Din škode na gumiju. Torej bohinjski kmetje, bodimo enotni! Proč s hlapci kapitalizma! Podajmo si roke z delavci v gozdu, tovarni in rudnikih, ker so izšli iz naših hiš in so izkoriščani po brezdelni gospodi kakor mi. Gospodi pa povejmo: Kdor ne dela, naj ne jé!

Delu čast in oblast! Dopisnik.

Guštanj-Ravne. (Izlet v Mežico.) Člani „Svobode" in pristaši „Enotnosti" smo priredili skupni izlet v mežiško dolino. Malokdaj se nam je posrečilo to leto za prirejanje večjih izletov vsled večnega deževanja, ali enkrat smo imeli srečo, ogledati si ta zelo romantičen kraj v mežiški dolini. Niso se mogle naše proletarske oči dosti ogledati ta velikanska skalovja, katera se ob levem in desnem bregu Meže dvigujejo na stotine metrov visoko.

Tisoč in tisočletja morda že kljubujejo ti skalnati velikani vedno menjajoči se v temperaturi. Velikanske so te skale, katere ponosno tam kljubujejo svojemu nasprotniku, rušilcu, kakor da bi hotele reči: mi bomo na veke zadržali našo sedanjo obliko. Ali zaman kljubujejo ti titani, ker sovražnik mirno in tiho gloda in gloda, dokler se ne rušijo ti mogočni titani v prazen nič.

Kakor se vse izpreminja v naravi, tako se tudi izpreminjajo krivični družabni sistemi. Kapitalizem, vsegamogočni titan, stoji kljubovalno v svoji postojanki in se posmehuje svojemu (navidezno) slabemu tekmecu, proletariatu. Kakor hudorniki treskajo v velikanska skalovja, da pospešijo hitrejši pogin ovirajočemu pečevju, tako ima delovno ljudstvo hudournike v generalnih stavkah in revolucijah, da ovrže prej ali slej kapitalistični sistem, kateri mu je na poti do svoje končne osvoboditve. To so bile naše misli, ko smo se vozili proti Žerjavu, po taki cesti, da nas je bilo strah, da se zvrnemo v potok Mežo. Cesta je tako slaba, da se nam je čudno zdelo, da si nismo polomili naša suha rebra. Vprašali smo se seveda, kam neki gredo davki, katere plačujemo delavci in kmetje. Za ceste popravljati seveda nema para, razume se samo po sebi, za militarizem se pa ne štedijo miljoni. Prišli smo torej srečni s celimi kostmi do Žerjava, kjer nam je bila možnost dana, da smo si ogledali proizvajanje svinca. Interesantne so te angleške naprave za proizvajanje svinca. Pri takih napravah se gotovo lahko dosti denarja zasluži.

To so seveda naše čudne delavske misli bile, katere so nam švigale po možganih. Kdo neki je napravil te izvrstne naprave — tisti izmozgani in izžemani delavci, ki so bledi kakor smrt (od dobrote seveda), ki se premičejo po kanalih, polnih svinčenega strupa? Ali morda angleški bankirji, tisti, ki sedijo in vživajo življenje v kavarnah London citya? Angleški kapitalist bo seveda odgovoril: that is my business! (To je moja trgovina.) Izletnikom se je pa čitalo iz obraza, da si mislijo: prišel bo čas, ko bodo delavci in kmetje posestniki teh naprav. That wil be ours! Tedaj šele bode konec izkoriščanja in izžemanja delovnega ljudstva. V Mežici smo se ogledali novo šolo, ki nas je zelo zanimala. Lahko z mirno vestjo zakličemo: Vsa čast odbornikom mežiške občine. Nato smo se podali nazaj proti Guštanju. Seveda smo si mislili pri tej vožnji, da se nahajamo na angleški ladji na Nordsee, ker nas je tako čudno treskalo sem in tja. Angleški družbi pa priporočamo, da naj izpusti nekaj šterlingov za popravilo tiste ceste, ki vodi z Žerjava proti Prevaljam.

We are very sorry but it must be.

Pilme Drago.

Kočevje, rudnik. List „Enotnost" smo z veseljem sprejeli. Veliko delavcev je prejelo list „Delo", ki ga pa delavci odklanjajo. Pravijo, čim več listov, tem večja razcepljenost.

Vsak udarec, ki pride od TPD, zadene kočevsko delavstvo še hujši kakor v drugih revirjih. Veliko krivde pade na nas, ker smo tako razcepljeni. Celo poletje se je delalo samo štiri dni v tednu. Ko je bil spor med vlado in TPD nismo delali od 4. do 14. preteklega meseca. Sedaj je začelo deževati, voda je narastla na dnevnem kopu, da se je obrat 28. septembra zopet popolnoma ustavil, dokler se vode ne izčrpa. Skoraj en teden že čakamo, pa je malo upanja o skorajšnjem obratovanju. Sedaj naj pa človek pomisli, kako naj živi, če rudar zasluži cel mesec komaj 500 do 800 Din. Delavstvo se nahaja v obupnem stanju. Poleti se je še lahko preživelo, ker je bila salata in druga zelenjava. Prihaja pa zima, treba je obleke in obutve.

Kljub vsem težkočam se delavstvo premalo zanima za strokovno organizacijo. No o tem ne bom razpravljal, ker to se točno ujema z dopisom iz Rajhenburga v 4. številki.

Vsem sodrugom kličem za slovo: Delu čast in oblast!

Emerich Stalzer, Guštanj.

Za vzgled požrtvovalnosti naših sodrugov!

Prejeli smo pismo: „Cenjeni sodrugi! Oprostite, ker nisem mogel poslati denar. Jaz nič ne zaslužim, ker sem vpokojen. Danes sem pa dobil malo miloščine, pa vam takoj pošljem denar za časopis. Saj meni je bilo tako hudo, ker nisem mogel prec poslati denar. Tirjate pa tudi prec. Če smo sodrugi, moramo malo potrpeti. Sedaj vam pošljem trideset dinarjev za pol leta.

Delu čast in oblast! K. I., Zagorje.

Živeli naši dopisniki!

Zadnje dni smo sprejeli mnogo dopisov! Živeli! Nekateri dopisi, n. pr. iz Jesenic in iz Kotredeža so že prišli prepozno za to številko, objavimo jih pa prihodnjič. Reči moramo tudi, da naši dopisniki že dobro razumejo zadeti ravno tiste težave in težnje, ki delavca najbolj zadevajo in zanimajo. Našo „Enotnost" bogatijo tako naši dopisniki z resničnimi delavskimi dopisi iz mase, ne pa kakor „Delo", ki prinaša v uredništvu izfabricirane dopise, polne samih fraz.

Sodruge naročnike opozarjamo na dopis iz Jesenic o govoru Toneta Kristana, ki ga objavimo prihodnjič. Vsak bo lahko čital in se prepričal, kako pokrovitelj in vladar Socialistične stranke zagovarja kapitalizem.

Naročniki se često pritožujejo, da niso dobili lista. Njim poslani izvodi pa pridejo po krivdi drugih nazaj na upravništvo. Vsak naročnik, ki lista ne dobi, naj takoj javi upravništvu. Upravništvo.

Lastnik in izdajatelj: Alojz Kusold, Ljubljana-Moste. Odgovorni urednik: Ciril Skočir, Ljubljana. Tiskarna Jos. Pavliček v Kočevju.